

Sygn. akt I ACa 779/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Elżbieta Kuczyńska
Sędziowie	:	SA Irena Ejsmont - Wiszowata SO del. Grażyna Wołosowicz (spr.)
Protokolant	:	Sylwia Radek - Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **Agencji (...) Spółki z o.o. w L.**

przeciwko **J. Z.**

o zobowiązanie do udzielenia informacji

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 11 września 2012 r. sygn. akt I C 330/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że nakazuje pozwanemu J. Z., aby udzielił powódce Agencji (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L. informacji, w których wskaże:

a) dane umożliwiające identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2008;

b) dane umożliwiające identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2009;

c) dane umożliwiające identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o

przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2010;

d) czy pozwany w roku 2008 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2008 r. stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

e) czy pozwany w roku 2009 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2009 r.” stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

f) czy pozwany w roku 2010 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2010 r. - stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

g) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie Id) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

h) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie le) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

i) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie lf) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

II. oddała apelację w pozostałym zakresie;

III. odstępuje od obciążania pozwanego kosztami procesu za instancję odwoławczą.

UZASADNIENIE

Agencja (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. wniosła o zobowiązanie pozwanego do udzielenia stronie powodowej informacji odnośnie:

a) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2008;

b) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2009;

c) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2010;

d) czy pozwany w roku 2008 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze

zbioru tych odmian do siewu w 2008 r. stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

e) czy pozwany w roku 2009 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2009 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

czy pozwany w roku 2010 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2010 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

g) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym punkcie d) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

h) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym punkcie e) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

i) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym punkcie f) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie.

oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 11 września 2012 roku Sąd Okręgowy w Łomży oddalił powództwo (punkt I) oraz zasądził od J. (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. kwotę 887 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II).

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że w toku procesu pozwany w odpowiedzi na pozew, złożył w piśmie procesowym oświadczenie o tym, że w latach 2008 – 2010 nie korzystał z materiału siewnego ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2008, 2009 i 2010 r.” (k. 47). Nadto pozwany załączył do akt kopie wniosków o przyznanie płatności obszarowych z lat 2008-2010, dzięki którym można dokonać identyfikacji działek rolnych będących w użytkowaniu pozwanego (k. 48 – k. 67).

Powód jest organizacją hodowców w rozumieniu przepisów art. 23 – 23c ustawy z dnia 26.VI.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2003 r., nr 137, poz. 1300 ze zm.), natomiast pozwany jest posiadaczem gruntów rolnych, który w latach 2008, 2009 i 2010 r. nie korzystał z materiału siewnego ze zbioru odmian wskazanych w wykazach odmian roślin chronionych wyłącznym prawem wymienionych w pozwie.

Powód na podstawie przepisów art. 23a ust 1- 4 ustawy z dnia 26.VI.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2003 r., nr 137, poz. 1300 ze zm.) wystąpił do pozwanego z wnioskami o udzielenie pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian roślin chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego w latach 2008 – 2010. Pozwany miał obowiązek udzielenia stronie powodowej pisemnej informacji, o których mowa w pozwie – zgodnie z art. 23 a powołanej wyżej ustawy z dnia 06.VI. 2003 r. W sytuacji, gdy pozwany obowiązek ten zrealizował, powództwo należało oddalić. Stron nie łączyła i nie łączy jakakolwiek umowa a złożone przez pozwanego oświadczenie oraz kopie wniosków (k. 47 – k. 67) stanowią informację, której zakres został określony w art. 23a ust. 4 powołanej wyżej ustawy, a które pozwalają w szczególności na identyfikację działek rolnych posiadanych przez powoda.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 23a ustawy z dnia 26.VI.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2003 r., nr 137, poz. 1300 ze zm.) orzeczono jak w sentencji.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 103 § 1 i 2 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 11 września 2012 roku wniósł powód Agencja (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- 1. błąd w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji polegający na uznaniu, że pozwany zrealizował obowiązek udzielenia informacji w okolicznościach, gdy pozwany tego nie uczynił,**
- 2. obrazę prawa materialnego, a to przepisów art. 23a ust.1 ustawy o ochronie prawnej roślin poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że posiadacz gruntów rolnych może wywiązać się z obowiązku udzielenia wymaganych prawem informacji poprzez ich złożenie do akt sprawy w postępowaniu o udzielenie informacji, nawet wówczas, gdy informacje nie zostaną powodowi w żaden sposób dostarczone.**

Wskazując na powyższe wnosił o:

I. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

zobowiązanie pozwanego do udzielenia powodowi następujących informacji:

a) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2008;

b) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2009;

c) danych umożliwiających identyfikację działek rolnych (w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności) wchodzących w skład gospodarstwa rolnego pozwanego, których był on posiadaczem w roku 2010;

d) czy pozwany w roku 2008 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2008 r. stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

e) czy pozwany w roku 2009 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2009 r.” stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

czy pozwany w roku 2010 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem i wysokość opłaty dla hodowcy za

wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2010 r.” stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał,

g) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym punkcie Id) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

h) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym punkcie Ie) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

i) jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym punkcie If) jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

II. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja powoda częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

W sprawie bezspornym było, że powód Agencja (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. jest organizacją hodowców w rozumieniu przepisów art. 23 – 23 c ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej roślin (Dz. U. z dnia 6 sierpnia 2003 r. ze zm.) uprawnionym do żądania od pozwanego stosownie do art. 23 a ust. 1 w/w ustawy udzielenia wymaganych prawem informacji dotyczących wykorzystania przez pozwanego materiału ze zbioru odmian chronionych wyłącznym prawem jako materiału siewnego, przy czym do udzielenia takich informacji na wniosek hodowców zobligowani są w myśl ustawy wszyscy posiadacze gruntów rolnych o powierzchni od 10 ha., a zatem także posiadacz gruntu niekorzystający z materiału ze zbioru, o którym mowa w art. 23 ust.2 pkt. 1, jako materiału siewnego.

W braku umowy zawartej między hodowcą a posiadaczem gruntu – posiadacz gruntu ma obowiązek udzielenia pisemnych informacji określonych w ust. 4 art. 23 w/w ustawy, a zatem podania obligatoryjnych danych umożliwiających jego identyfikację, takich jak imię i nazwisko, adres zamieszkania albo nazwę i siedzibę oraz danych umożliwiających identyfikację działek rolnych, oświadczenia o wykorzystaniu bądź niewykorzystaniu materiału ze zbioru, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt. 1, jako materiału siewnego wraz z podaniem odmian roślin, w stosunku do których wyłączne prawo posiada dany hodowca. W przypadku skorzystania w ten sposób z materiału ze zbioru posiadacz gruntu zobligowany jest do wskazania ilości tego materiału wykorzystanego jako materiał siewny oraz wielkości powierzchni gruntów rolnych, na której materiał ten został użyty, imię i nazwisko oraz adres zamieszkania albo nazwę i adres siedziby przetwórcy, który wykonał dla posiadacza gruntów rolnych usługę przygotowania do rozmnażania materiału ze zbioru, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt. 1, na materiał siewny, a także imię i nazwisko oraz adres miejsca zamieszkania albo nazwę i adres siedziby podmiotu, od którego posiadacz gruntów rolnych nabył kwalifikowany materiał siewny odmiany lub odmian, o których mowa w ust. 2 pkt. 2 lit. a, wraz z wskazaniem ilości tego materiału.

Na mocy art. 36b ust. 2 uprawnionemu zarówno przed jak i w toku procesu wobec powinności zapewnienia hodowcom realnych środków ochrony ich wyłącznego prawa, przysługuje tzw. roszczenie informacyjne oraz roszczenie o udostępnienie dokumentacji mającej znaczenie dla roszczeń z tytułu naruszenia prawa wyłącznego, przy czym przepisy regulujące obowiązek wydania dokumentacji jak podkreśla się w doktrynie (vide: Katarzyna Jasińska. Komentarz do art. 36(b) ustawy o ochronie prawnej roślin. System Informacji Prawnej Lex (Lex Omega) 49/2012) stanowią w tym przypadku lex specialis wobec art. 248 i 249 k.p.c.

Żądanie to stanowi instrument ochronny uzasadnionych interesów hodowców, który przewidziany został również we wspólnotowych przepisach z zakresu ochrony własności intelektualnej w rolnictwie, zawartych w rozporządzeniu Rady (...) z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (...) oraz w rozporządzeniu Komisji (...) z dnia 24 lipca 1995 r. ustanawiającym przepisy wykonawcze do ww. rozporządzenia Rady(...).

Sąd Okręgowy w Łomży na rozprawie w dniu 11 września 2012 roku, na której od strony powodowej nikt się nie stawił - przyjął do akt od pozwanego oświadczenie oraz kopie wniosków o przyznanie płatności obszarowych z lat 2008 – 2010, wskazujących na możliwość identyfikacji działek rolnych, będących w posiadaniu pozwanego, a następnie nie doręczając pozwanemu ich odpisu, zamknął rozprawę i oddalił powództwo stwierdzając, że pozwany J. Z. w ten sposób zrealizował wynikający z wyżej powołanej ustawy obowiązek.

Sąd Apelacyjny w/w stanowiska nie podzielił i uznał za uzasadniony zarzut apelacji, iż wobec nie doręczenia pozwanemu odpisu pism złożonych przez powoda na rozprawie przed Sądem Okręgowym doszło do obrazu przepisu art. 23 a ust.1 ustawy o ochronie prawnej roślin, z którego wynika, że wymagana prawem informacja powinna być powodowi udzielona w formie pisemnej natomiast wobec braku stosownego w tym przedmiocie zarządzenia sądu – pozwany takiej informacji nie otrzymał i w związku z tym nie miał zapewnionej możliwości ustosunkowania się do treści pism złożonych przez pozwanego. Jest to o tyle istotne, że informacje, których udzielenia w niniejszej sprawie domaga się powódka są niezbędne do realizacji jej uprawnień kontrolnych odnośnie wykorzystania chronionego materiału siewnego oraz ustalenia prawdziwości oświadczenia o niewykorzystaniu chronionych prawem odmian roślin.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 386 §1 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie apelacja okazała się nieuzasadniona. Powódka wносиła bowiem o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu w łącznej kwocie 887 złotych, na które składały się: koszty opłaty sądowej w kwocie 30 złotych, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 840 złotych oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych. Żądanie powódki w tym zakresie zostało przez Sąd Okręgowy uwzględnione w całości, dlatego też apelacja w tym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążania pozwanego kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym. Za takim rozstrzygnięciem przemawiały bowiem okoliczności wynikające z przebiegu postępowania w sprawie, a mianowicie: nie przeczenie twierdzeniom powódki zawartym w pozwie i nie kwestionowanie przez pozwanego zawartych w nim żądań powódki oraz podjęcie czynności zmierzających do zadośćuczynienia roszczeniom powódki, które zostały zniweczone poprzez uchybienie Sądu I instancji.